

“Những Tiếng Bom Nổ Giữa Thời Bình”

NGUYỄN QUỐC KHẢI

Trần Khải Thanh Thủy:
"Người cầm bút mà không được viết thì không khác gì bị bức tử cả. Chính vì lý do đó mà tôi mới chọn cách đi tị nạn như thế này để được tiếp tục cầm bút."

oo0oo

Trong những tháng vừa qua, người Việt ở trong và ngoài nước đều lưu tâm đến tình hình sôi động ở Biển Đông trước sự gây hấn ngang ngược của Trung Quốc. Nhưng vào cuối tháng Sáu, một tin lớn và quan trọng không kém gì tin Hoàng Sa và Trường Sa. Đó là việc Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy bất ngờ được trả tự do và rời Việt Nam sang tị nạn chính trị tại Hoa Kỳ.

Sau hơn ba tuần lễ đặt chân đến đất Mỹ, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã đến Hoa Thịnh Đốn vào giữa tháng 7 vừa qua. Đây là lần đầu tiên tôi được trực tiếp họp mặt với bà. Trước đây khi bà còn ở Việt Nam, tôi tiếp xúc với bà qua Paltalk hoặc Skype. Bà cho biết mục đích của chuyến đi đến thủ đô Hoa Kỳ này là để tiếp xúc xã giao và cảm ơn các nhà lập pháp và một số viên chức Bộ Ngoại Giao đã sốt sắng giúp cho bà sang tị nạn tại Mỹ. Đồng thời trong dịp này bà tiếp tục vận động cho tự do và nhân quyền tại Việt Nam. Bà nói bà ra nước ngoài là để tự do viết sách báo và vận động cho

Hình (NQK):
Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy.

một nước Việt Nam đa nguyên đa đảng, có tự do dân chủ chứ không phải để hưởng thụ nền văn minh của thế giới. Theo bà, hiện nay Việt Nam đang bị Trung Quốc dồn vào đường cùng và đang cần đến sự bao che của Hoa Kỳ. Vì vậy đây là cơ hội để Hoa Kỳ áp lực Việt Nam về vấn đề nhân quyền và dân chủ.

Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy sinh năm 1960 tại Hà Nội. Bà tốt

nghiệp Đại Học Sư Phạm vào năm 1982.

Trong thời gian còn là sinh viên bà đã viết báo và sách. Mặc dù cộng tác tích cực với nhiều báo ở trung ương và địa phương trong nhiều năm, nhưng sau khi ra trường bà không có được một công việc nào liên quan đến báo chí và truyền thông vì những bài viết của bà có tính cách phê phán chế độ và phơi bày những xấu xa của xã hội Việt Nam đương thời. Hậu quả là bà bị đẩy đi dạy học trong 11 năm ở miền núi Hòa Bình, Hà Tây, một nơi xa xôi hẻo lánh, “một tiếng gà gáy cả hai nước đều nghe”. Vào năm 1993, bà bỏ hẳn nghề dạy và chuyên về viết báo. Bà không làm lâu được với báo nào vì tính thẳng thắn của bà không có chỗ đứng trong một chế độ dối trá. Bà bị treo bút sáu tháng ở Báo Cựu Chiến Binh vì nhân dịp Ngày Thương Binh Liệt Sĩ 27-7-1994 bà viết

một số bài bên vực các “Bà Mẹ Việt Nam Anh Hùng” bị chế độ quên lãng. Ít lâu sau bà Trần Khải Thanh Thủy ở hẳn nhà để tập trung vào việc sáng tác văn học.

Thân phụ của bà là Ông Trần Khải Tuấn, một cựu đảng viên kỳ cựu của Đảng CSVN với 38 tuổi đảng. Sau khi tốt nghiệp trường Sĩ Quan Lục Quân Trần Quốc Tuấn, Ông Trần Khải Tuấn được điều động về Cục Quân Giới. Ít lâu sau ông xin ra khỏi quân đội và trở thành chuyên viên của Bộ Công Nghiệp. Sau cùng ông là cán bộ giảng dạy tại Trường Đại Học Hàng Hải và là người đầu tiên viết sách về luật đường biển cho sinh viên học. Ông đam mê chủ nghĩa Cộng Sản đến nỗi ghép tên của những anh hùng của Xô Viết vào tên của các con. May mắn đến cuối đời ông đã kịp thấy sự thật. Trước khi qua đời vì “suy dinh dưỡng” nặng, trong hoàn cảnh nghèo khổ của gia đình ông và của cả nước vào năm 1985, ông đã nhất quyết nộp đơn xin ra khỏi đảng mặc dù bạn bè can ngăn vì tương lai của các con ông. Trước khi nằm xuống, ông đã trối trăng với các con: “Bố ra đi hận vì mình chưa làm gì cho mẹ và các con, chỉ u mê ảo tưởng, làm lạc về một chủ nghĩa mơ hồ, vì một lý tưởng bội phản. Hi vọng các con không dễ bị đầu độc như vậy.”

Thân mẫu của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy là Bà Lê Thị Thanh Phong, một cựu công nhân của Viện Thiết Kế Thủy Lợi. Sau 39 năm làm việc, Bà Phong đã về hưu vào năm 1992 và hiện đang sinh sống tại Việt Nam.

Kinh nghiệm của cha mình và thực tế ở ngoài đời đã khiến Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy trở thành một cây bút phản kháng đối với chế độ Hà Nội. Bà đã phê phán nặng nề chế độ này trong nhiều bài tiểu luận dưới nhiều bút hiệu khác nhau.

Một số tác phẩm của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã xuất bản gồm có:

1. Thơ Đố: 1989, nhà xuất bản Văn Hoá

Dân Tộc.

2. 1001 Chuyện Lừa Đối (phóng sự): 1998, nhà xuất bản Thanh Niên.
3. Ngôi Nhà Của Gấu: 1998, nhà xuất bản Kim Đồng.
4. Vợ Chồng Như Thớt Với Dao (truyện vui): 2000, nhà xuất bản Thanh Niên.
5. Sông Không Đến, Bến Không Vào: 2000, nhà xuất bản Kim Đồng.
6. Làm Chi: 2001, nhà xuất bản Kim Đồng.
7. Băm Sáu Cái Nón Nường: 2002, nhà xuất bản Văn Hoá Dân Tộc.
8. Từ Trong Cổ Tích (truyện Ký): 2003, nhà xuất bản Kim đồng.
9. Lưu Hương Ký (bình chú): 2004, nhà xuất bản Thanh Niên.
10. Khát Sống (truyện ký): 2004, nhà xuất bản Kim Đồng.
11. Âm Thầm (thơ): 2004, Hội Liên Hiệp Nghệ Thuật Hà Nội.
12. Biết Yêu Từ Thuở Còn Thơ (phóng sự): 2005, nhà xuất bản Hội Nhà Văn.
13. Song Hỉ Lâm Môn (truyện vui): 2005, nhà xuất bản Hà Nội.
14. Khúc Khích Xuân Hương: 2005, nhà xuất bản văn hoá Dân Tộc.
15. Tôn Thất Bách - Y Đức một đời: 2006, nhà xuất bản Kim Đồng.

Một số sáng tác của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy với tên thật đã được phổ biến ở nước ngoài:

1. Chết Ngoài Kế Hoạch (truyện vui).
2. Báo Về (truyện vui).
3. 1001 Truyện Trong Con Sốt Giá (phóng sự).
4. Cơm Vua Lộc Nước (phóng sự).
5. Nhật Ký Ngục Tù (nhiều kỳ -tân văn).
6. Tự Sự Về Lai Lịch Một Bài Thơ (tân văn).
7. Văn Minh Thành Phố (truyện vui).
8. Đường Xa Nghĩ Nổi Sau Đây Mà Kinh (phóng sự).
9. Hang Đá (Tân văn).
10. Đồi Điều Cảm Nhận (tân văn).
11. Đối Thoại Cùng Sông (tân văn)

12. Hoan Hô Công An Đàng Ta Vồ Éch.
13. Ôi Công An Nhục Mấy Cho Vừa.
14. Bình Quân Đại Láo.
15. Đàng Buông Vạt Váy Tôi Ra.
16. Thư Cảm Ơn.
17. Tiếng Rao Đêm Hà Nội (phóng sự).
18. Hồi Ưc Buồn (truyện ngắn).
19. Kỷ Niệm Hay Tưởng Liệm?
20. Tượng Đài Mà Biết Nói Năng ?
21. Chuyện Thường Ngày Ở Đồn (I, II).
22. Đêm Chong Đèn Ngồi Hóng Chuyện.
23. Trò Chuyện Cùng Anh Lưu Ngọc Bang (I, II).
24. Lương Y Hà Nội Bây Giờ.
25. Nhà Văn Việt Nam Và Sự Hội Nhập.
26. Chính Trị Và Chiếc Giường.
27. Cú Điện Thoại "Oan Nghiệt".

Truyện ngắn “Chết Ngoài Kế Hoạch” được Nhà văn Vũ Thư Hiên giới thiệu là một truyện tiêu biểu cho ngòi bút trào lộng của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy. Khẩu hiệu “Nhân dân làm chủ, đảng lãnh đạo, nhà nước quản lý” chỉ là cái bánh vẽ trong xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc. Trên thực tế, người dân chỉ là một thứ tôi tớ đi ăn xin đối với các cơ quan công quyền tham nhũng và thối nát như được mô tả qua thủ tục xin an táng người chết trong truyện.

Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy viết rất nhiều về chế độ cộng sản mà người dân ở trong nước còn gọi là chế độ “tư bản man rợ” vì bà sanh ra và lớn lên trong môi trường khủng khiếp đó. Gia đình nội ngoại và cá nhân bà là những nạn nhân của cộng sản. Tuy nhiên, bà cũng dành một số thời giờ để viết về những đề tài khác, như gia đình và tình yêu. Ba truyện ngắn “Cơ Chế Tình Yêu”, “Vợ Chồng Như ...Thốt Vời Dao” và “Kiếp Sau ...” là một vài thí dụ. Với lối hành văn dí dỏm, nhẹ nhàng và một nội dung lãng mạn, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy làm cho độc giả dễ theo dõi cốt chuyện một cách thích thú. Sau đây là một vài câu thơ trích trong bài phóng sự “Biết

Yêu Từ Thuở ... Còn Thơ”. Ai bảo tác giả không ướt át dù sống trong hoàn cảnh khô khan?

*Họ cưới em rồi tôi cưới ai
Làm sao bớt lạnh những đêm dài
Những mùa đông đến lòng tê tái
Những buổi thu về sống lẻ loi.*

Và một đoạn trong “Kiếp Sau ...”
“Tối đến, xong mọi việc, chị nằm dài nhàn tản như con mèo lười nằm sưởi nắng chờ anh bước từ phòng làm việc sang ... Anh xoay tay ôm chầm lấy chị, thế là hòa, bao sự giận hờn, mầm phân rẽ bị xóa sạch trong vũ điệu của gối chăn...”

Trong các truyện, bà hay thường chêm những câu thơ một khéo léo vào giữa phần văn xuôi để làm cho sự mô tả thêm phần linh động. Thí dụ như trong truyện “Kiếp Sau ...” Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy tả cảnh vợ chồng giận hờn nhau:

*“Kiếp sau nếu được làm người, tôi chỉ xin được thành đàn bà mặc váy, đeo yếm ngồi nhà giữ con cho sướng. Thế là sinh sự, sự sinh, chị dám dứt khóc, còn anh giữ vững thói quen quan điểm lập trường của mình:
‘Lòng ta ta đã chắc rồi, dù ai khóc đứng, khóc ngồi, mặc ai ...’
Cả đêm, anh quay mặt vào tường, gối đầu lên tiếng khóc, tiếng than của vợ, ngủ một giấc ngon lành.”*

Vào cuối năm 2004, bài thơ “Gửi Nguyễn Du” của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy mô tả xã hội Việt Nam sau 18 năm đổi mới đã khiến bà bị kết án là “kẻ phủ nhận trắng trợn mọi thành tựu kinh tế văn hoá xã hội, chính trị của nhà nước Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam”. Danh hiệu này do chính Ông Nguyễn Khoa Điềm, Trưởng Ban Văn Hoá Tư Tưởng của Đảng CSVN sáng tạo và gán ghép cho Bà.

Gửi Nguyễn Du

.....

*Đời nay bất hạnh vẫn như xưa
Đấu ba thế kỷ đã trôi vào
Ba trăm năm chẵn trong trời đất
Thiên hạ bao người vẫn khóc ông.*

*Đời như sông nước ngày khô khát
Cá lớn cày mình nuốt cá con
Dân đen như cá nằm trên thớt
Thân rùa bao đời phận đá đeo.*

*Vẫn kiếp phong trần lấm gieo neo
Vẫn quân ưng khuyến lũ hôi tanh
Cùng loài hổ báo giờ nanh vuốt
Và phường gian ác hại dân lành.*

.....

Cũng vào thời điểm này, công an phụ trách văn hóa phản động (PA-25) của nhà nước CSVN đã ra lệnh thu hồi 2,000 cuốn sách "Song Hỉ Lâm Môn" (nhà xuất bản Hà Nội, 2004) đã phát hành với giấy phép của nhà nước. Rất nhiều bài của bà đã được phổ biến trên các mạng Đàn Chim Việt, Vietnam Review (trước 7/2010), Vietnam News Network, v.v. đã làm cho Cục PA-25 để ý và nghi ngờ.

Cuốn sách "Song Hỉ Lâm môn" (2005) là tập truyện vui thứ ba của tác giả đã được xuất bản trong nước, sau hai cuốn "Truyện Vui Trong Cuộc Đời" (Nhà Xuất Bản Thanh Niên, 2002) và "Vợ Chồng Như Thớt Với Dao" (nhà xuất bản Lao Động, 2003). Kể từ thời điểm này Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy bắt đầu bị công an theo dõi. Tuy nhiên bà tiếp tục viết và xuất bản sách ở nước ngoài. Sau cuốn "Viết Từ Trong Hang Đá, Nhỏ Lệ Cùng Dân", bà cho xuất bản hai cuốn sách mới "Hồ Chí Minh Nhân Vật Trăm Tên, Nghìn Mặt" và "Nghĩ Cùng Thế

Sự". Theo Nhà phê bình văn học Hà Trung Kiên, hai cuốn sách mới này mới thực là "song hỉ lâm môn – hai niềm vui ùa vào một cửa" của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy. Văn thơ của Trần Khải Thanh Thủy là loại văn thơ đấu tranh cho lẽ phải dù bà bị kim kẹp trong một chế độ độc tài toàn trị. Trong bài thơ mộc mạc sau đây, bà mượn lời thú tội của một công an để tố cáo nhà nước đàn áp những người bất đồng chính kiến.

Gửi Mẹ

(Lời thú tội của một công an Việt Nam)

*Mẹ ơi để con ra trong tù khổ
Mẹ đâu hay đảng dẫn dắt con đi
Không cho con kiêu hãnh làm người
Phải làm thú, theo đuôi mẹ ạ.*

*Đảng hành hạ các nhà dân chủ
Bắt chúng con canh gác mỗi ngày
Tội của họ chỉ là lời nói thẳng
Dám đứng lên để phản đối bạo quyền.*

*Bao dân oan bị mất nhà, cướp đất
Vạ vật nơi cầu cống, vườn hoa
Đảng cày đồng, xua chúng con vào
Bắt bớ cả bà già, con trẻ.*

*Bao bài học ngày xưa mẹ dạy
Chỉ làm con giằng xé lương tâm
Không theo đảng, không hoàn thành nhiệm vụ
Không có cơm ăn, áo mặc hàng ngày.*

.....

Trần Khải Thanh Thủy
Viện Châm cứu Trung ương 26-3-2008

Kể từ 2005, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy chuyển sang viết cho các báo hải ngoại dưới nhiều bút hiệu khác nhau như Nguyễn Thái Hoàng, Võ Quế Dương, Nguyễn Nại Nương, Nguyễn Thái Bình,

Nguyễn thị Hiền, Nguyễn Ái Dân, Nguyễn Quý Dân, Trần thị Thanh Hằng, Mai Xuân Thường, Phạm Xuân Mai v.v. Vào năm 2006, vì bị một dân oan phản bội tổ quốc, các bài báo và bút hiệu bị bại lộ, bà bị giam giữ và đấu tố trước đám đông. Bà và cả gia đình nội ngoại liên tục bị công an đội lốt du đảng phá phách và đe dọa.

Tuy nhiên bà vẫn tiếp tục viết bài và phổ biến trên mạng toàn cầu, tham dự các cuộc thảo luận trên Paltalk, trả lời các cuộc phỏng vấn của các cơ quan truyền thông ở hải ngoại. Một lần một đám đông xông vào nhà bà đập phá và hành hung cả vợ lẫn chồng. Sau đó bà dọn về sống với mẹ ở Hà Nội và tiếp tục viết bài chỉ trích chế độ CSVN. Vào năm 2007, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy bị tù 9 tháng với tội danh “tuyên truyền chống nhà nước”. Vào ngày 2/5/2010 bà lại bị tòa kết án 42 tháng tù vì tội “cố ý gây thương tích”. Dư luận cho rằng công an đã dàn dựng biển cô này để bắt giam Bà. Các hình ảnh dùng làm bằng chứng đều là thứ ngụy tạo. Cho tới ngày dời Việt Nam, bà chỉ mới thụ án 21 tháng tại nhà tù Lam Sơn ở Thanh Hóa. Nhà cầm quyền Hà Nội đã quyết định tha bổng cho bà khi họ cho bà ra khỏi nhà tù.

Trong thời gian Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy bị giam trong tù đợt đầu vào năm 2007, bà đã cho phát hành cuốn “Viết Từ Hang Đá, Nhỏ Lệ Cùng Dân” tại Hoa Kỳ. Đây là một tuyển tập do Cội Nguồn xuất bản gồm 50 bài thuộc nhiều thể loại khác nhau như truyện ngắn, tiểu luận, phóng sự, tùy bút, và thơ. Phần lớn những bài này chưa bao giờ được phổ biến. Nói chung truyện ngắn và tùy bút là hai thể loại quen thuộc của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy. Về nội dung tuyển tập “Viết Từ Hang Đá, Nhỏ Lệ Cùng Dân” có thể chia ra làm ba phần theo ý kiến của Nhà văn Đỗ Tiến Đức:

- (1) Thơ văn.
- (2) Cáo trạng tội ác của CSVN.

(3) Sự thật về ông Hồ Chí Minh.

Dù ở trong nước như cá nằm trên thớt, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy vẫn dám viết dám nói một cách mạnh bạo. Quả thật bà là một người can trường. Một tờ báo ngoại quốc đã gọi bà là một Aung San Suu Kyi của Việt Nam. Nhưng bà thất vọng vì thái độ cam chịu số phận của đa số người dân ở trong nước. Trong bài “Hang Đá” Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã phải thốt lên rằng “Nếu coi tự do và nhân cách là thước đo chiều cao của mỗi người, thì dân tộc Việt Nam hiện tại hẳn là dân tộc có tỷ lệ lùn nhất thế giới. Chỉ những người liều chết thoát khỏi ngôi nhà định mệnh xã hội chủ nghĩa bóng đêm đầy ma quái, mới có nổi chiều cao đích thực của mình...” Có những lúc thất vọng bà than: “Ồi Việt Nam – xứ sở mù lòa.” Bà nói ở thế kỷ 21, 80% dân Việt còn chưa được thấy ánh sáng của thế giới bên ngoài nhờ tài bùng bít thông tin của CSVN.

Ngược lại, nhà văn Trần Khải Thanh Thủy hết lời ca ngợi ba triệu người Việt ở nước ngoài. Trong bài “trò chuyện cùng anh Lưu Ngọc Bang”, bà nói: “Chính 3 triệu đồng bào ở hải ngoại làm nên phép nhiệm màu của Việt Nam hôm nay, khiến lưỡi dao của đảng cùn, họng súng của đảng cong, còng số 8 của đảng lỏng, thậm chí còn phải cắt bớt đi. Vì thế muốn ‘chu di tam tộc’ em cũng khó, bởi vì em bây giờ như cây tìm thấy lá, như cá tìm được vây, như sông tìm được nước. Đảng chặt vây này, em mọc vây khác, đảng chặn nguồn này, em chảy nguồn khác... Ba triệu đồng bào Việt Nam là 3 triệu chiếc vây quanh em, 3 triệu giọt nước mưa tắm mát sông em, 3 triệu chiếc lá giúp cây đời mãi mãi xanh tươi. Làm sao đảng chặt hết 3 triệu vây, chặn đứng dòng chảy của em, đốn hết 3 triệu chiếc lá được?”

Ba triệu người Việt ở hải ngoại có xứng đáng với lời khen ngợi của Nhà văn Trần

Khải Thanh Thủy hay không là một vấn đề cần phải xét lại. Đa số chúng ta là những người trầm lặng. Quá trầm lặng đến nỗi trở thành vô cảm với số phận khốn nạn của dân tộc.

Một trong những bài thơ đẹp nhất của Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy là bài “Thay Lời Tiễn Biệt”. Trong bài này bà đã gói ghém những lời trăng trối khi biết mình đang ở trong hoàn cảnh vô cùng nguy hiểm sau khi bị một kẻ phản bội tố giác những bài viết dưới những bút hiệu khác nhau của bà vào năm 2006.

Thay Lời Tiễn Biệt

*Nếu tôi chết xin ghi trên huyết mộ
Đây là người yêu nước thương dân
Dùng cán bút làm đòn xoay chế độ
Đưa nhân dân ra khỏi kiếp bần hàn.*

*Tuổi 40 khi lẽ đời đã tỏ
Thì cùm gông, xiềng xích xá kẻ gi
Theo gương bậc tiền bối tôi đi
Vá lại mảnh trời xanh tổ quốc.*

*Vạch mặt lũ đê hèn, quân bán nước
Nhân danh Đảng, tổ quốc lộng hành
Chúng cấu kết, chúng ăn chia
Còn chúng nó dân ta còn phải khổ.*

*Nếu tôi chết xin nuôi bầy con nhỏ
Chúng đáng thương nào có tội tình gì
Khi mẹ chúng đứng lên đòi sự sống
Cho giống nòi và cả chúng mai sau.
Nếu tôi chết...
(Hà Nội, 4-9-2006)*

Được hỏi về cảm tưởng khi đặt chân đến Hoa Kỳ, bà nói rằng bà rất hồi hộp, vui mừng và cảm động. Từ địa ngục được lên thiên đàng quá nhanh chóng nên nhiều lúc bà không tin đó là sự thật, vẫn mơ màng như còn đang bị giam giữ ở trong nhà tù.

Trong những dịp bà gặp cộng đồng Việt Nam ở California, trong hội trường không còn một chỗ trống. Có những lúc bà có cảm giác là bà không làm chủ được đôi chân của mình. Ở Việt Nam ít người nhiều ma. Dân chủ ở Việt Nam là dân chủ miệng lưỡi. Người dân ở trong nước nói rằng “con đường xa nhất là từ miệng đảng đến bàn tay”. Cũng theo Bà, ở Hoa Kỳ đi đâu bà cũng thấy tự do dân chủ được thực thi ngay trong đời sống hàng ngày.

Bà Trần Khải Thanh Thủy cho biết bà cộng tác với Việt Nam Canh Tân Cách Mạng Đảng (Việt Tân) từ 2005. Cũng trong thời gian này, bà đã hoạt động bênh vực cho dân oan bị chiếm nhà chiếm đất. Bà chính thức trở thành đảng viên Việt Tân vào năm 2007. Cùng đến Mỹ với bà là người con gái thứ hai Đỗ Trần An Khuê, 13 tuổi. Mặc dù bà có người con gái lớn Đỗ Thủy Tiên đang học tại Pháp, nhưng bà đã chọn Hoa Kỳ để tị nạn vì ở quốc gia này có đồng người Việt Nam và con gái của bà có thể từ Pháp sang Mỹ đoàn tụ với gia đình. Ông Đỗ Bá Tân, chồng Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy, hiện còn ở Việt Nam. Ông đang có một án treo 2 năm và 47 tháng thử thách vì liên lụy đến hoạt động của vợ. Ông chưa muốn sang Mỹ vì vấn đề ngôn ngữ và để cho bà đi trước cho nhanh chóng. Theo bà thời gian ở tù là thời gian phí phạm vì không làm được gì cả. Bà và gia đình dự trù sẽ định cư tại San Francisco, California. Trong thời gian tới đây, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy dự định viết ba cuốn sách:

- Hỏa Lò: Cửa Sinh Tử của Những Kiếp Buồn.
- Đòi Tù.
- Chưa có nhan đề nhưng sẽ là phần II của “Đêm Giữa Ban Ngày”, bà sẽ viết về Việt Nam trong giai đoạn 1993-2011.

Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã khởi sự viết cuốn “Hỏa Lò: Cửa Sinh Tử của

Những Kiếp Buồn” từ cuối 2008. Một số đoạn đầu tiên đã được phổ biến ở nước ngoài. Cuốn “Đời Tù” sẽ viết về kinh nghiệm bản thân của bà khi bị giam trong trại tù Cộng Sản. Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy nói với một phóng viên của Đài Tiếng Nói Hoa Kỳ như sau: “Chế độ nhà tù tại Việt Nam phải thay đổi tận gốc rễ, như việc giam 70, 80 người trong một phòng chật hẹp, mỗi phạm nhân chỉ được 60 cm, cả 70 người mới có được một hố xí chung, điều kiện ăn ở hết sức mất vệ sinh... Người đi tiên phong bao giờ cũng gặp kiếp nạn, nhưng kiếp nạn tôi gặp phải có lẽ là duy nhất ở Việt Nam. Chưa ai bị khủng bố như tôi. Họ ném bom phân 14 lần vào nhà tôi, rồi dựng chuyện đánh vỡ đầu tôi mà không có một chút sơ cứu nào. Suốt mấy tháng trời họ cắt thuốc của tôi trong trại giam Hòa Lò đến mức tôi bị ngất lên ngất xuống 8 lần vì tiểu đường lên cao. Tôi còn bị đánh đập trong tù. Không những quân giáo sai phạm nhân đánh tôi, mà chính bản thân điều tra viên Nguyễn Hùng Tuấn cũng đánh tôi.”

Cuốn thứ ba “Đêm Giữa Ban Ngày – Phần II” (nhan đề tạm do người viết đặt) sẽ nói lên mặt trái của xã hội Việt Nam. Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy cho rằng những tác phẩm này sẽ như “những tiếng bom nổ giữa thời bình”.

Trong một cuộc phỏng vấn cũng của Đài Tiếng Nói Hoa Kỳ, Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã nói rằng “Tôi chọn cách đi tị nạn như thế này để được tiếp tục cầm bút... Tôi vẫn tiếp tục giữ ngọn lửa tranh đấu, niềm đam mê viết, và tôi sẽ viết như khi còn ở trong nước... Đam mê của tôi từ bé là cầm bút. Nhà văn muốn được tỏa sáng phải sống hết mình, phải mài mòn mình ra mà viết. Tôi hy vọng những tháng ngày ở Mỹ, cùng với lòng biết ơn đối với nước Mỹ không những đã cứu thoát tôi ra khỏi tù mà còn cứu mạng hai mẹ con tôi nữa, tôi sẽ có sự cộng hưởng

sức mạnh tinh thần để thể hiện tác phẩm đầy đặn hơn...”

“Tôi là người cầm bút. Trong tôi không chỉ là một ngọn lửa nhỏ mà là cả một hỏa diệm sơn. Sự hiểu biết của tôi về mặt trái trong xã hội Việt Nam cũng rất nhiều. Với nỗi bức xúc của tôi trước những cái khổ của bản thân cũng như của dân tộc Việt Nam, tôi nghĩ tôi sẽ làm được nhiều hơn những gì những người đi trước không làm được. Trọng tài công minh nhất là thời gian.”

“Theo tôi, không nên cứ đấu tranh là phải đi tị nạn ở nước ngoài vì khi ra nước ngoài sẽ tắt lửa lòng rất nhanh, sẽ không có lợi cho phong trào. Phải đấu tranh trực tiếp, trực diện ngay trên mảnh đất đầy chông gai, khói lửa đấy thì tiếng nói mới vang cao hơn. Nhưng trường hợp của tôi là ngoại lệ. Nếu họ không bức tử tôi bằng cách cấm tôi cầm bút trong trại suốt thời gian giam cầm, thì tôi đã chọn con đường ở lại Việt Nam. Họ tước đoạt mọi quyền tự do, mọi niềm tin lẽ sống của tôi. Hết tôi cầm cây bút lên là y như rằng tất cả kéo đến giằng bút, thu giấy của tôi. Đối với người cầm bút mà không được viết thì không khác gì bị bức tử cả. Chính vì lý do đó mà tôi mới chọn cách đi tị nạn như thế này để được tiếp tục cầm bút.”

Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã nhận được nhiều giải thưởng văn học như sau:

- Tranh vui– nụ cười dự thi báo Tiền Phong 1983.
- Truyện vui báo Văn nghệ (1982 - 1983).
- Giải Đặc Biệt Quốc Hận 2006 của Phong Trào Hiến Chương 2000. Nguyễn Thái Hoàng (Hà Nội)(lần 1).
- Giải Đặc Biệt Quốc Hận 2006 của Phong Trào Hiến Chương 2000. Nguyễn Thái Hoàng (Hà Nội):(lần 2).
- Giải Ba Đồng Hạng Giải Quốc Hận 2006 của Phong Trào Hiến Chương 2000. Trần thị Thanh Hằng (Hà Nội).

- Giải “Thơ Văn - Lý Luận & Hành Động Cách Mạng” của Phong Trào Hiến Chương 2000.
- Giải Nhất Đồng Hạng Giải “Hiệu Ứng Cánh Bướm & Cách Mạng Việt Nam” tức Giải Xuân Đình Hội 2007 của Phong Trào Hiến Chương 2000.

Ngoài ra Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy còn nhận được hai giải nhân quyền:

- Giải thưởng Hellman/Hammett năm 2007 cho các nhà văn bị hành hạ của Human Rights Watch (Winner of the 2007 prestigious Hellman/Hammett prize for persecuted writers)
- Giải Thưởng Nhân Quyền Việt Nam 2009. Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy, từng là hội viên Hội Văn học Nghệ thuật Hà Nội và là Hội viên Danh dự của Hội Văn bút Quốc tế Anh.

Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy viết rất nhiều. Tuy mới đọc được một số bài, nhưng tôi tin rằng bà được nhiều độc giả ngưỡng mộ qua lối viết giản dị, khúc chiết, với nội dung tinh tế, sắc sảo. Đặc biệt những truyện vui, cười ra nước mắt, của bà có sức hấp dẫn lạ lùng. Đọc vài hàng chữ đầu là đủ để bị lôi cuốn vào cả cuốn sách dày. Bà là một nhà văn can trường. Những tác phẩm của bà là những chứng cứ hùng hồn góp phần tạo nên sức mạnh để thay đổi thời cuộc. Xin thân ái chào mừng Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy đã đến Hoa Kỳ và chúc bà thành công trên mảnh đất hứa mới.

NGUYỄN QUỐC KHẢI
(Virginia 30-07-2011)

PHÒNG MẠCH BÁC SĨ VÕ ĐẠM

**591 University Blvd. East
Silver Spring, Md 20901**

**Nay đã được trang bị máy móc tối tân
để điều trị các chấn thương do
TẠI NẠN LƯU THÔNG**

**Đ.T. (301) 434-4943
Cell Phone (24/24): (240) 422-3454**

Nghệ Sĩ Ưu Tú Buồn Hay Vui?

VĂN QUANG

(Trả lời độc giả)

Hỏi: Thưa ông, tôi thường không chú ý đến những chuyện thuộc loại “ca múa nhạc ở VN”. Nhưng tôi vừa nghe bạn bè nói rằng ở VN muốn có giải thưởng hoặc muốn được phong một cái danh hiệu như “nghệ sĩ ưu tú” phải làm đơn xin. Vậy xin ai, ai có quyền cho? Ông có thể nói rõ hơn vấn đề này được không? Nhân hỏi chuyện này, nếu không làm mất thì giờ, ông có thể cho biết về tình trạng nhạc Việt ở VN hiện nay ra sao mà những người ở nước ngoài như gia đình tôi không thích nghe. Cảm ơn ông.

(Trần Tuấn Vinh - North Sydney)

VĂN QUANG TRẢ LỜI:

Thưa bạn, câu chuyện về danh hiệu nghệ sĩ ưu tú (NSUT), nghệ sĩ nhân dân (NSND) và chuyện XIN CHO là một thứ “chuyện dài nhân dân tự vận” dường như không có hồi kết. Bạn ít chú ý đến chuyện ca múa nhạc ở VN nên bạn không quan tâm, nay nghe bạn bè nói mới... hết hồn, phải không? Trong tuần này lại um xùm về chuyện tạm gọi là văn nghệ này. Thật ra chuyện “nghệ sĩ ưu tú” tôi đã đề cập đến từ 6 năm trước trong loạt bài Lầm Cầm Sài Gòn số 124 ngày 19-9-2005. Tôi xin nhắc lại một đoạn mở đầu về cái sự “lầm cầm thật” của tôi. Lầm cầm thật chứ không phải lầm cầm để móc lò. Đoạn ấy tôi đã viết:

“Chuyện “ưu tú” của nghệ sĩ

Nói đến chuyện lầm cầm Sài Gòn, nhìn đi nhìn lại, trong phạm vi bài này, chính tôi mới là anh lầm cầm. Bởi từ ngày tôi biết Việt Nam có “thứ hạng nghệ sĩ”, có giấy chứng nhận hẳn hoi, thí dụ như hạng nhất là “nghệ sĩ nhân dân”, hạng nhì là “nghệ sĩ ưu tú”, hạng ba là nghệ sĩ xuất sắc, hạng tư là những nghệ sĩ đã từng công hiến cho “2 cuộc kháng chiến”... Tôi cứ ngây thơ tin rằng những “nghệ sĩ ưu tú” là những người được nhà nước phong tặng vì “chiến công” nào đó, vì thành tích hoạt động văn hoá nghệ thuật “nhiệt tình, hăng hái”, và... nói chung là vì rất nhiều thứ “tốt” nên mới được vinh dự nhận danh hiệu này. Tức là thứ không cần xin mà được.

Tôi nhớ cách đây không lâu, đã có một nhà báo “phỏng vấn” tôi một câu khá oái oăm:

- Anh có biết một “nghệ sĩ ưu tú” ở VN phải đạt được những tiêu chuẩn nào không?

Tôi “ơ hơ” ngay:

- Nếu muốn biết thì phải hỏi những nghệ sĩ ưu tú đó mới biết chứ tôi làm sao biết được. Có ai phổ biến bao giờ đâu!

Và vị phóng viên này, chẳng biết ngây thơ thật hay ngây thơ cụ, lại phang ngay một câu:

- Vậy anh có biết những nhà văn ưu tú nào với những tác phẩm nào?

Cái này thì tôi biết rõ, bèn phây phây trả lời ngay:

- Làm cóc gì có nhà văn ưu tú. Ông có “dồn mặt tử thần” với tôi không đấy?

Lại bị hỏi:

- Thế tại sao không có nhà văn ưu tú, mà lại có nhà giáo ưu tú?

ĐẠI VIỆT PHỤC HƯNG!

Tuyên cáo ngỏ cùng thiên hạ biết
Biển Đông nào phải ao tù Chệt?!
Chủ quyền lãnh hải đã phân chia,
Luật lệ biên cương đã ký kết
Đường, Tống, Nguyên, Thanh cũng bại vong
Lý, Trần, Lê, Nguyễn từng oanh liệt
Toàn dân đoàn kết hội Diên Hồng
Vạn đại dương cao cờ Đại Việt
6/20/2011

HỒ CÔNG TÂM

Tôi phát câu:

- Ông đi mà hỏi những người làm ra “các nhà ưu tú”, chứ sao lại hỏi tôi?

Sau này tôi mới biết là ông phóng viên không có ý “dồn mặt” với tôi, ông không biết thật. Có lẽ nhiều bạn ở nước ngoài, mà ngay cả ở VN này rất nhiều người cũng không biết những điều này. Ông ấy có phóng vấn tôi cũng là chuyện bình thường. Tôi đã định mang câu hỏi này đi hỏi một nhà đạo diễn ưu tú mà tôi quen biết. Nhưng cứ ngần ngại mãi vì có thể ông ấy lại tưởng tôi hỏi xỏ ông ta thì phiền, nên đành im. Bởi đã có một vài người đã bị những người bạn mình châm chọc vì cái danh hiệu này đến nỗi anh ta “nổi sùng” ra mặt.

Đền chuyện ông nhạc sĩ Phú Quang “bức xúc”

Có lẽ nhưng bạn bè của bạn Vinh mới đọc trên báo mạng tại VN (VNExpress ngày 28-7-2011) nên mới bàn về chuyện này. Đó là chuyện ông nhạc sĩ Phú Quang vừa tung lên công luận những “bức xúc” của ông vì ông không tin vào những giải thưởng, bởi việc xét giải chỉ là cảm tính. Chỉ vì nhiều người vận động quá nên ông mới quyết định làm hồ sơ gửi hội nhạc sĩ xin xét duyệt. Ông nói: “Lần sau, không bao giờ có việc tôi làm hồ sơ xin giải nữa. Đây là lần làm lỡ duy nhất và cuối cùng”. Theo ông thì việc ông bị loại chỉ là chuyện “bình thường ở huyện” nhưng trong cái rủi có cái may, vì nhờ sự bị loại ấy, ông không phải “đứng cạnh một người ăn cắp”. Phú Quang cho biết trong số những người được đề cử có tên nhạc sĩ Lê Lan - người có bài hát ca ngợi Hồ Chí Minh nhưng giai điệu lấy từ ca khúc ca ngợi sư trưởng Sapaep (Liên Xô cũ). Ông nói tiếp: “Tôi nhớ hồi đó đại diện Liên Xô đã chất vấn: “Tại sao lấy bài hát của chúng tôi để ca ngợi lãnh tụ của anh?”. Việc đưa một nhạc sĩ như vậy vào danh sách Giải thưởng Nhà nước là sự sỉ nhục dân tộc, điều đó với tôi lớn hơn nhiều so với việc mình bị gạt tên”.

Đã có 11 nhạc sĩ đã đứng ra khiếu kiện về việc đề cử giải thưởng nhà nước, nhưng Phú Quang thì không, ông nói: “Tôi không bao giờ kiện đầu gối mình. Giá trị thật mới là quan trọng. Giải thưởng tiếng là của Nhà nước nhưng việc đánh giá chỉ là do một nhóm người.”

Con rể Phú Quang - tay violin Bùi Công Duy, có đến bốn giải nhất quốc tế, từng được mời làm giám khảo cuộc thi âm nhạc lớn của thế giới, nhưng cũng bị gạt khỏi danh sách xét

NSUT lần này. Theo Phú Quang, đây thêm một lần nữa cho thấy sự thiếu công bằng vì “xưa Ái Vân chỉ được giải thưởng của một tỉnh lẻ ở Đức về đã được phong NSUT ngay”.

Lời tuyên bố của nhạc sĩ Phú Quang đã được rất nhiều độc giả ở VN đồng tình. Tôi chỉ nêu hai ý kiến:

1- “Ủng hộ ý kiến bác Phú Quang

Các giải thưởng nghệ thuật ngày nay đang ngày càng mất uy tín, đặc biệt là những giải thưởng trong lĩnh vực âm nhạc nói riêng. Nhạc sĩ Phú Quang, xét về những đóng góp cho âm nhạc nước nhà thì hoàn toàn xứng đáng với giải thưởng cấp nhà nước, thậm chí còn xứng đáng hơn nhiều một loạt những cái tên nhạc sĩ có trong danh sách đề cử kia, thế mà không hiểu hội đồng xét giải nghĩ gì mà lại loại bác ấy ra để đưa những người kia vào? Giờ thì tôi thấy giải thưởng này quả thật chả có giá trị hay uy tín gì cả. Chúc bác Phú Quang luôn mạnh khỏe và yêu đời. Những khán giả biết nghe nhạc luôn yêu mến và ủng hộ bác.” (yan)

2- “Làm nghệ thuật sao lại phải xin – cho

Sao lại phải xin - xét - tặng? Các nghệ sỹ chân chính một đời hết mình vì nghệ thuật thì được nhân dân, khán thính giả kính trọng còn cao quý và lưu danh đời đời hơn cái gọi là xin - xét - tặng danh hiệu NSND của cái bộ văn hoá gì đó? (Phan Trọng Huy)

ĐỪNG XIN thì không cần ai CHO

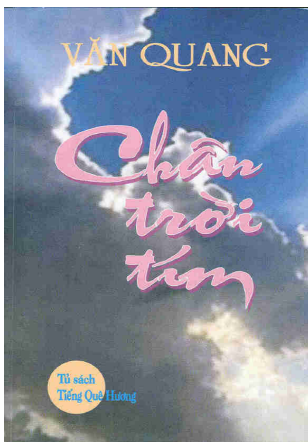
Tôi thấy ý kiến này của bạn Huy có phần đúng. Nhưng xét về một mặt khác thì ta cần phải thấy một sự thật đằng sau. Nếu ông nhạc

sĩ Phú Quang không tự làm đơn xin thì đâu cần đến ai cho. Ông cứ nằm đó mà chờ hoặc không cần thi cử vừa uống ba xi để vừa cười ruồi xem cái hội đồng xét duyệt ấy làm ăn ra sao. Thiếu gì nhạc sĩ nổi danh – ít nhất là ở VN thôi – và các “đại danh ca”, làm hàng đồng nhạc, có làm đơn xin đâu. Ông Phú Quang đổ tội cho gia đình và người thân “xúi dại” nên mới làm đơn xin. Ông thiếu lập trường dứt khoát, thiếu tự tin. Lỗi tại ông trước. Ngay từ năm 2005 đã um xùm về chuyện này rồi. Hai trong số nhiều nghệ sĩ ở Sài Gòn đã thẳng thắn bác bỏ mọi lời “động viên” khuyến khích, nhất định không làm đơn xin. Đó là ca sĩ Cẩm Vân và Ánh Tuyết.

Đã ba, bốn lần ca sĩ Cẩm Vân được đề nghị hãy làm thủ tục nhận danh hiệu nghệ sĩ ưu tú, nhưng cũng từng ấy lần Cẩm Vân đều từ chối. Chị cho biết:

“Thứ nhất, chị không thể ép buộc con người nghệ sĩ trong chị phải làm “Bản tóm tắt thành tích - Đề nghị xét tặng danh hiệu Nghệ sĩ nhân dân và Nghệ sĩ ưu tú” mà với chị chẳng khác nào một “lá đơn” "kê công" để "xin" danh hiệu, mặc dù nhiều lần chị đã được mời đến, được trao tận tay mẫu tóm tắt thành tích này, được "động viên" là hãy làm gương cho những ca sĩ trẻ...

Thứ hai, Cẩm Vân đặt câu hỏi: Tại sao khi người nghệ sĩ sung sức nhất, cống hiến được nhiều nhất thì không thấy phong tặng, đợi đến lúc tuổi đời, tuổi nghề đều đã cao rồi mới xét tặng? Cho nên, những nghệ sĩ như chị khi nhận danh hiệu như vậy tránh sao được ý nghĩ

là mình thực tế đã "hết thời"? Cẩm Vân cũng nói, chị xin lỗi các đồng nghiệp đã được phong tặng, nhưng cá nhân chị không cảm thấy vinh dự khi phải qua các thủ tục "xin" mới được xét tặng như vậy.

Nỗi khổ tâm không ai biết

- Ca sĩ Ánh Tuyết quả quyết rằng, không vì bất cứ danh hiệu nào mà buộc mình phải "xin" như vậy. Chị thẳng thắn giải bày: "Quản lý văn hoá là một quá trình xuyên suốt, nếu cơ quan quản lý không nắm bắt, đánh giá được ai, nghệ sĩ nào đã cống hiến ra sao để phong tặng đúng lúc thì thử hỏi chức năng của cơ quan quản lý là gì? Còn việc tự mình làm đề nghị xét tặng ư? Chưa lúc nào tôi nghĩ mình sẽ làm, bởi tôi quan niệm rằng cống hiến không phải là việc để kể lể. Còn cơ quan nhà nước phải cần bản tự đề nghị của chúng tôi để xét tặng thì chẳng khác nào cơ quan nhà nước chưa tin những người nghệ sĩ như chúng tôi?".

Ca sĩ Ánh Tuyết tiết lộ thêm: "Các nghệ sĩ đã được phong tặng danh hiệu như NSUT Văn Thành, NSUT Thành Lộc, NSUT Ngọc Giàu... phát biểu trước công luận gần đây cho thấy sự bất mãn về "lá đơn" "xin" danh hiệu và cả những phiền hà rắc rối trong khi làm thủ tục đề nghị xét tặng danh hiệu của nghệ sĩ. Ánh Tuyết cũng khẳng định: chị biết nhiều nghệ sĩ đã được phong tặng không phải không tự ái với "lá đơn" đề nghị xét tặng đó, nhưng vì những lý do "tế nhị" của cuộc sống họ đã không muốn phản ứng mà thôi.

Đến lúc đó, một anh sống ở Sài Gòn bao nhiêu năm như tôi mới hiểu được tại sao có

những nghệ sĩ hãnh diện vì cái danh mà cũng có những nghệ sĩ lại cho đó là một lời chê diễu. Họ giẫy nẩy lên khi nghe ai đụng chạm đến nỗi đau của mình.

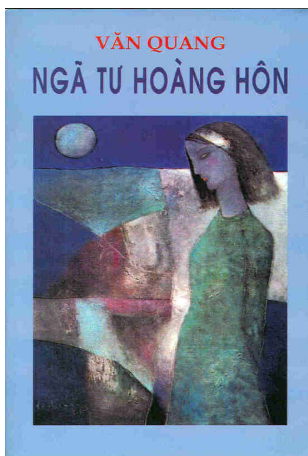
Thôi, không nên buồn nữa ông ạ

Là người hoạt động chuyên nghiệp lâu năm trong làng ca nhạc sĩ ở VN, chẳng lẽ nhạc sĩ Phú Quang không biết tới những "tiếng tăm eo xèo" trong việc này? Sao không lấy tấm gương từ 6 năm trước của hai nữ ca sĩ soi qua để thấy bóng mình?

Bây giờ ông "bức xúc" thì có người cho rằng ông bất mãn nên mới nói ra những điều này. Giả thử như ông được "duyet" liệu ông có "bức xúc" không? Tuy nhiên, dù sao tiếng nói của ông Phú Quang lúc này không phải là thừa. Từ nay về sau chắc sẽ nhiều nghệ sĩ học hỏi được kinh nghiệm của ông Phú Quang. May ra mấy cái vụ xét duyệt vớ vẩn này

không còn xảy ra nữa. Nghĩ cho cùng, xin xét duyệt để có tí danh hiệu ưu tú cho... oai hơn những anh chẳng có tí danh hiệu còm nào cũng chẳng hơn được ai, chẳng làm được gì trong cái thời buổi bão giá này. Cứ như ông bây giờ mà lại nhận. Bởi người ta nói mỗi khi anh có một danh hiệu hay một giải thưởng nào là anh sẽ có ngay năm bảy kẻ thù.

Còn chuyện ca múa nhạc bạn Vinh hỏi xin để kỳ khác tôi sẽ bàn cùng bạn đọc.

Văn Quang

– Sài Gòn 31-7-2011